

Datum: 27. 3. 2018

Povzetki projektov odobrenih v okviru 1. roka Javnega razpisa programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija v obdobju 2014-2020

Navedeni projekti so bili potrjeni na 2. zasedanju Odboru za spremljanje Interreg V-A Slovenija-Avstrija (2. in 3. junija 2016). Za njih so bile podpisane pogodbe o sofinanciranju iz sredstev ESRR.

Povzetki projektov so bili pripravljene s strani prijaviteljev v okviru oddanih projektne vloge.

2. prednostna os (varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov)

Akronim projekta: 321 go (752.032,17 EUR ESRR):

Vodilni Partner: JOPERA jennersdorf festivalsommer

Projektne partnerji: Javni zavod Krajinski park Goričko, Pomurski muzej Murska Sobota

Projektno območje leži v podeželskem mejnem okolju Južne Gradiščanske (Avstrija) in Pomurske regije (Slovenija), ki ju odlikuje trajnostni turizem. Obe regiji sta del čezmejnega območja zavarovane narave in sta del Trideželnega parka Goričko-Raab-Őrség. Zaradi slabega vključevanja kulturne dediščine v turistično ponudbo regije ter slabega poznavanja potencialnih čezmejnih partnerjev, skupna zgodovina ni obdelana in uporabljena v turistične namene.

Glavni cilj projekta je oblikovanje trajnostne kulturno turistične destinacije, ki bo temeljila na obdelavi kulturne dediščine s pomočjo vpeljevanja novih kulturno turističnih produktov. Novi produkti, oblikovani skupaj s strokovnjaki s področja turizma, bodo prispevali k izboljšanju ponudbe v času slabšega obiska izven glavne sezone, privabili nove ciljne skupine obiskovalcev in podaljšali dobo bivanja obiskovalcev v regiji. To bo doseženo z naslednjimi glavnimi rezultati:

zgodovinska razstava na vseh treh gradovih, povezovalna zgodovinska družinska tura, izvedba skupnih rokodelskih sejmov, delavnice umetnostne in domače obrti, prireditve z umetniki/umetnostjo iz regije skozi fotografski natečaj in video delavnico. Izboljšana infrastruktura na gradu Grad in gradu Murska Sobota bo zagotovila izvajanje skupnih turističnih produktov.

3 gradovi, 2 deželi, 1 zgodba je simbol, ki nakazuje uspešno izvedbo projekta. Le skozi skupno in strokovno obdelavo zgodovinskih gradiv je mogoče skozi zgodovino že povezanemu projektne območju zagotoviti konkurenčnost na področju kulturnega turizma. Glavna ciljna skupina so obiskovalci območja, ki jih zanima kultura, običaji, zgodovina v povezavi z doživljanjem narave.

Akronim projekta: AS-IT-IC (699.929,32 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Institut Jožef Stefan

Projektne partnerji: Technische Universität Graz, Institut für Softwaretechnologie, Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec, Združenje občin Slovenije, Graz Tourismus und Stadtmarketing GmbH

Turisti težko dobijo vsebinsko povezane informacije še posebej o skupnih avstrijsko-slovenskih ponudbah. Turistični uradi običajno predlagajo pripravljene nacionalne ogleda, zato turisti ne obiščejo vseh lokacij, ki jih zanimajo, ponudniki storitev pa privabijo manj obiskovalcev. Cilj projekta je ustvariti skupni avstrijsko-slovenski inteligentni turistični informacijski center - mrežo ponudnikov storitev in turističnih uradov, občin, turistov in državljanov, ki jih podpirajo IKT storitve z namenom krepitev stalnega sodelovanja med njimi. Center bo omogočal boljšo čezmejno turistično izmenjavo ter sodelovanje in prenos znanja med ponudniki turističnih storitev. Glavni rezultat projekta bo AS-IT-IC. Podporni podsistemi bodo:

- Virtualni asistent za pogovarjanje v naravnem jeziku in opravljanje storitev v skladu z zahtevami turistov.
- Komunikaciranje med turisti, virtualnimi asistenti, informacijskimi delavci v turističnih in lokalnih skupnostih, inštitucijami in zainteresiranimi občani.
- Vključitev obstoječih informacijskih virov od baz do podatkovnih skladišč na interoperabilen način skladno z odprtimi podatki.
- Priporočilni sistem za načrtovanje poti glede na želje uporabnikov.
- Mreža/socialno omrežje turističnih storitev in storitev lokalnih skupnosti.

Sistem bo turistom pomagal pri načrtovanju njihovih čezmejnih obiskov, jih spodbujal k odkrivanju manj znanih zanimivosti in jim omogočal kvalitetnejše izpolnjevanje želja kot obstoječi sistemi. Lokalne skupnosti bodo obiskovalcem učinkoviteje ponujale lokalne storitve in informacije, npr. organizator lahko vključi obisk obrtnika/umetnika glede na želje in tako poveča prodajo. Turistični delavci bodo dobili boljši in kvalitetnejši dostop do globalnih turistov. Novi pristop je predvsem integracija virtualnih in človeških storitev iz Avstrije in Slovenije v enotno funkcionalnost, ki bo zagotovila boljše informiranje, privabila več turistov in podaljšala njihove obiske.

Akronim projekta: Flagship Products (1.601.106,74 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Qualifizierungsagentur Oststeiermark GmbH

Projektni partnerji: Zavod za inovativnost in podjetništvo, Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, Razvojna agencija Slovenske Gorice d.o.o., Tourismus-Regionalverband Oststeiermark, Thermenland Süd- & Oststeiermark Marketing GmbH, Regionalmanagement Südoststeiermark Steirisches Vulkanland GmbH, Regions Entwicklungs- und Management Oststeiermark GmbH, SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM RADENCI

Dolgo časa je sproščeni par, ki sredi narave uživa v bazenu z vročo vodo, obdanem s paro, predstavljal tipično sliko turističnih in zdraviliških regij vzhode Slovenije in avstrijske Štajerske. Ta bi sicer lahko izvirala od koderkoli. Wellness pokrajine so namreč postale svetovni standard turistične ponudbe. Regija je tako izzvana k povečanju svoje prepoznavnosti. Prvi korak k temu je bil projekt Regio Vitalis, skozi katerega sta bili posebna regijska narava in kulinarika prepoznani kot pomembni prednosti regije in s tem postavljeni v središče. Da bi se regija konkurenčno razlikovala od drugih regij, potrebuje več kot to. To so jasno opredeljene regionalne unikatne prodajne točke (USP). Analiza je pokazala, da ima projektna regija daleč največje število termalnih in mineralnih vrelcev, največje območje pridelave jabolk in je nesporno središče proizvodnje bučnih semen v Srednji Evropi. K temu je potrebno dodati tudi druge vodilne produkte, kot sta npr. bezeg, ali med, ki so značilni za posamezne regije.

Cilj projekta Flagship Products je v kombinaciji z vodilnimi produkti razviti nove turistične ponudbe in s tem ustvariti izjemna počitniška doživetja, ki jih druga območja ne bodo mogla enostavno kopirati.

Skozi izvajanje projekta Flagship Products bo najprej oblikovano partnerstvo vzdolž celotne vrednostne verige posameznega vodilnega produkta (kmetovalci, predelovalci, trgovina, turizem, itd.), z namenom vzajemne podpore in sodelovanja pri njegovem razvoju, trženju in distribuciji. Vse aktivnosti se bodo izvajale po enoviti, bilateralno razviti metodologiji. Za termalno in mineralno vodo, jabolka in bučna semena bodo razvita skupna čezmejna partnerstva. Predvideni rezultati projekta so krepitev ozaveščenosti o regionalnih posebnostih, nova sodelovanja, novi moduli usposabljanja, nove ponudbe produktov in doživetij v povezavi z vodilnimi produkti in zlasti novi turistični obiskovalci regije!

Akronim projekta: PalaeoDiversiStyria (1.122.725,15 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Universalmuseum Joanneum GmbH

Projektni partnerji: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Universität Graz, Univerza v Mariboru, Marktgemeinde Großklein, Občina Hoče-Slivnica

Prostora vzhodne Slovenije in južne avstrijske Štajerske sta si, glede na naravne danosti, kot so geološka osnova, sestava tal in klimatski pogoji zelo podobna. To je vodilo k podobnem zgodovinskemu razvoju v zagotavljanju prehranske oskrbe in na ta način tudi do podobnega družbenega in kulturnega razvoja regije, ki se zrcali tudi v bogati arheološki dediščini regije.

Proizvodnja prehranskih izdelkov v programskem območju danes ne služi zgolj zagotavljanje oskrbe njenih prebivalcev s hrano, ampak je postala pomemben del turistične ponudbe in se spopada z dvema velikima izzivoma. Prvi, s to temo povezan izziv nastaja zaradi intenzivne kmetijske proizvodnje, s katero se je zmanjšala proizvodnja tradicionalnih starih sort kultiviranih rastlin in z njo povezana biotska raznovrstnost. Drugi izziv je nastal zaradi preobilne ponudbe prehranskih izdelkov, ki otežuje razvoj razpoznavnih identitet izdelkov povezanih z identiteto regije.

Projekt PaleoDiversiStyria poskuša posredovati nova arheološka in arheobotanična spoznanja z namenom spodbujanja razumevanja za kulturno dediščino in tradicijo v kmetijstvu. Projektni partnerji so si kot ključne cilje zadali aktivnosti, ki bodo vodile od identificiranja prvobitnih rastlinskih in živalskih vrst na arheoloških najdiščih k revitalizaciji gojenja in uporabe prvobitnih avtohtonih kultiviranih rastlinskih vrst do njihove vključitve v ponudbo programskega območja. Revitalizacija gojenja paleorastlin bo doprinesla k biotski raznovrstnosti kultiviranih rastlin in lokalnim proizvajalcem omogočila ponuditi nove turistične izdelke, ki bodo svojo identiteto gradili na lokalni arheološki dediščini. Ti izdelki bodo doprinesli k dvigu zavedanja o pomenu varstva arheološke dediščine, saj bo le ta postala nosilec identitete turistične ponudbe.

Akronim projekta: SI-MUR-AT (1.522.484,35 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Amt der Steiermärkischen Landesregierung, Abteilung 14, Wasserwirtschaft, Ressourcen und Nachhaltigkeit

Projektni partnerji: Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Institut za ekološki inženiring, VODOVOD SISTEMA B d.o.o., KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE, KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD MURSKA SOBOTA, Regionalmanagement Südoststeiermark, Steirisches Vulkanland, Regionalmanagement Südweststeiermark GmbH

Skupni izziv predstavlja dolgoročno zagotavljanje kakovosti teles podzemne vode na obeh straneh Mure, ki so po eni strani podvržena intenzivni kmetijski uporabi, po drugi strani pa se jih uporablja kot zbiralnik za oskrbo s pitno vodo.

Splošni cilj je vzpostavitev čezmejnega sodelovanja za trajnostno ohranjanje in izboljšanje kakovosti spodnje Mure in povezanih teles podzemne vode, z namenom dolgoročno ohraniti dobro kakovostno stanje podtalnice. To bo pozitivno vplivalo tudi na stanje površinske vode reke Mure na obmejnem območju v dolžini 67 km.

Neposredni učinki temeljijo na celovitem delovanju večjih delov projektnega območja in na različnih ravneh (meritve, modeliranje, strategija preprečevanja) prispevajo k zmanjšanju iznosa hranil iz kmetijstva in s tem k izboljšanju kakovosti vode v projektni regiji.

S čezmejnimi pristopi bomo ustvarili pogoj, da se ukrepi za zagotavljanje in/ali izboljšanje kakovosti podtalnice, kot npr. s spremenjeno rabo tal, zaradi infiltriranih snovi iz Mure v telesu podzemne vode na drugi strani Mure ne bodo ponovno nevtralizirali.

V zvezi s tem je razvoj skupne strategije za soobstoj kmetijstva in varstva podtalnice zelo pomemben. Trajnostno izboljšanje okoljskih razmer bo koristilo vsem prebivalcem, ki živijo v projektni regiji.

Uporabljene metode same po sebi niso nove; kljub temu pa povezana uporaba meritev podrobnih postopkov, njihovo regionalno modeliranje in spremljanje na obeh straneh Mure predstavljajo inovativen pristop.

Povzetek projekta odobren v okviru 2. roka Javnega razpisa programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija v obdobju 2014-2020

O navedenem projektu je Odbor za spremljanje Interreg V-A Slovenija-Avstrija razpravljal v okviru 3. zasedanja (1. in 2. februarja 2017) in je bil odobreni v okviru 7. pisne procedure (10. februarja 2017). Za njega je bila podpisana pogodba o sofinanciranju iz sredstev ESRR.

Povzetek projekta je bil pripravljen s strani prijaviteljev v okviru oddane projektne vloge.

2. prednostna os (varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov)

Akronim projekta: Alpe Adria Karavanke/Karawanken (2.095.171,92 EUR ESRR):

Vodilni Partner: BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj

Projektni partnerji: Carnica-Region Rosental, Planinska zveza Slovenije, eb&p Umweltbüro GmbH, Pohodništvo&kolesarjenje giz, Občina Tržič, Občina Jesenice, Marktgemeinde Arnoldstein, Zavod za turizem in kulturo Žirovnica, Region Villach Tourismus GmbH, Občina Jezersko in Marktgemeinde St. Jakob im Rosental

Turistični razvoj se praviloma planira na državnem oziroma regionalnem nivoju brez učinkovitega čezmejnega sodelovanja. Do sedaj v čezmejnem območju Zahodnih Karavank (v projektu imenovanim Alpe Adria park doživetij), ki je razvojno dokaj šibko, ni bil razvit učinkovit čezmejni pristop za razvoj trajnostnega turizma in čezmejne specializirane turistične ponudbe. In to kljub temu, da ima območje velike potenciale za razvoj turizma. Splošni cilj je strateško usmeriti trajnostni turistični razvoj območja Alpe Adria park doživetij, kar bo doseženo z outputi:

- pripravljeno celovito valorizacijo čezmejnega območja,
- razvito specializirano turistično čezmejno ponudbo pohodništva, kolesarjenja in zimskih doživetij,
- novimi znanji in usposobljenostjo turističnih ponudnikov ter drugih deležnikov,
- inovativnimi čezmejnimi marketinškimi pristopi (mobilna aplikacija, vikendi doživetij idr.),
- dolgoročnim strateškim razvojnim načrtom turističnega razvoja,
- čezmejnem rezervacijskim centrom in inovativno čezmejno platformo.

Uporabljena bo kombinacija pristopa od spodaj navzgor v kombinaciji s pristopom od zgoraj navzdol. Z inovativnimi metodami dela bodo razvite rešitve in pristope, ki jih je možno kakovostno udejaniti le z dobrim sodelovanjem in mreženjem koristnikov: partnerjev in ciljnih skupin (občine, javne inštitucije, mala in srednja podjetja, sektorske agencije, širša javnost) v čezmejnem prostoru.

Kaj je novega: nerazvito čezmejno turistično območje bo z inovativno ponudbo in inovativnimi marketinškimi pristopi prvič postavljeno na mednarodni turistični trg, zagotovljen bo čezmejni razvoj zelene turistične regije Alpe Adria park doživetij. Vse navedeno bo zagotovilo dolgoročni razvoj trajnostnega turizma na območju, nova delovna mesta in dvig nočitev.

Povzetki projektov odobrenih v okviru 3. roka Javnega razpisa programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija v obdobju 2014-2020

Navedeni projekti so bili potrjeni na 5. zasedanju Odboru za spremljanje Interreg V-A Slovenija-Avstrija (6. in 7. marca 2018). Za njih še niso bile podpisane pogodbe o sofinanciranju iz sredstev ESRR. Podatki o projektih so bili pripravljene s strani prijaviteljev v okviru oddanih projektnih vlog in bodo adaptirani po podpisu pogodb o sofinanciranju iz sredstev ESRR.

2. prednostna os (varstvo okolja in spodbujanje učinkovite rabe virov)

Akronim projekta: Castle Road (999.664,60 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan

Projektni partnerji: Technologiezentrum Deutschlandsberg GmbH, Znanstveno raziskovalno središče Bistra Ptuj, Stiftung des weiland Fürst Philipp Batthyány zur Erhaltung der alten Güssinger Burg

Že v 8. stoletju so Franki na zahodu in Avari na vzhodu pričeli z gradnjo dveh nasproti si ležečih obrambnih utrd, ki sta se raztezali od obronkov Alp vse do reke Drave na jugu. To območje je veljalo za mostišče med srednjo in jugovzhodno Evropo. Na njem so se več kot 1000 let odvijali veliki boji Svetega rimskega cesarstva, Madžarov, Mongolov, Osmanov in drugih ljudstev za prevzem tega območja. Danes to čezmejno območje med Avstrijo in Slovenijo zaznamuje eno najvišjih števil obrambnih utrd v vsej Evropi. Pred 30-imi leti so se gradovi in dvorci na jugovzhodu Avstrije povezali v Cesto dvorcev in gradov (Die Schlösserstraße). Brez vključevanja gradov in dvorcev z obeh strani meje ni mogoča prepričljiva predstavitev posebnosti tega zgodovinskega obrambnega okopa in razgibanega zgodovinskega dogajanja, ki se je odvijalo ob meji teh dveh evropskih držav. Za to je potrebno čezmejno sodelovanje. V okviru predhodnih sestankov je 32 nekdanjih obrambnih utrd, ki so nekoč bile del zgodovinskega grajskega obroča, potrdilo svoje sodelovanje: Aichberg, Deutschlandsberg, Feldbach, Fürstenfeld, Gleichenberg Gornja Radgona, Grad, Güssing, Hartberg, Herberstein, Kapfenstein, Kornberg, Lendava, Lockenhaus, Negova, Neuhaus, Obermayerhofen, Ormož, Ottersbach, Piber, Pöllau, Ptuj, Rače, Radkersburg, Rakičan, Riegersburg, Schielleiten, Schlaining, Seggau, Slovenska Bistrica, Tabor in Welsdorf. Tekom projektnega izvajanja se jih bo lahko pridružilo še več. Projekt Castle Road bo zgodovino in kulturo vključenih gradov in dvorcev raziskal iz znanstvenega in turističnega vidika ter aktivno povezal. Za počitnikarje na gradovih, družine z otroki in ljubitelje kulturnega turizma bodo razviti posebni čezmejne doživljajski in turistični produkti, ki bodo predmet skupne nacionalne promocije. Projektni rezultat tako predstavlja čezmejno združenje, ki povezuje gradove in dvorce obeh držav ter omogoča skupno trženje.

Akronim projekta: E-CARRIAGE 4CBST (999.444,36 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan

Projektni partnerji: Univerza v Mariboru, Tourismusverband Region Güssing, Tourismusverband Naturpark Pöllauer Tal, Europäisches Zentrum für erneuerbare Energie Güssing GmbH, EC Energie Center Lipizzanerheimat GmbH

Slovenija in Avstrija si že stoletja delita segment zgodovine, tradicije in izročil. Ena najbolj izstopajočih tradicij so konji, jahanje in kočijaštvo, ki je, predvsem v Sloveniji, v zadnjih letih potisnjeno v ozadje. Čezmejno sodelovanje je pri revitalizaciji kočijaške tradicije in oblikovanju inovativnih turističnih produktov nujno, saj bo na podlagi skupnih komplementarnih virov in kompetenc, s katerimi razpolagajo partnerji, omogočena implementacija ne samo na lokalni, temveč tudi na mednarodni ravni. Trendi turizma gredo v smer personaliziranih trajnostnih produktov in pristne izkušnje, zato projekt sloni na oblikovanju celovitega turističnega produkta, ki je po kulturni dediščini bistven za obe regiji – konjih in kočijah. Vključili bomo slovenske in avstrijske turistične prednosti, kot so tradicija, naravna (Natura 2000) ter kulturna dediščina (gradovi) in jih ponudili na popolnoma nov in kreativen

način. V središču projekta je razvoj inovativnih kočij in razvoj turističnih produktov. V kočijo bo vgrajen električni motor s hranilnikom energije, ki bo konjem omogočil lažjo vleko, kakor tudi oblikovanje daljših in bolj razgibanih turističnih poti za več oseb. Turistični produkti bodo prilagodljivi letnim časom in velikostim skupin, prav tako bodo gostom na voljo različne tematske poti z različnimi zgodbami in doživetji. Vse poti ter kočije bodo tekom projekta tudi testirane in prilagojene tako, da bodo na koncu ponudile vrhunski turistični produkt, ki bo povečal atraktivnost in število nočitev v čezmejnem prostoru.

Akronim projekta: GoMURra (2.549.732,25 EUR ESRR):

Vodilni Partner: Direkcija Republike Slovenije za vode

Projektni partnerji: Amt der Steiermärkischen Landesregierung, Abteilung 14 – Wasserwirtschaft, Ressourcen und Nachhaltigkeit, Agencija Republike Slovenije za okolje, Amt der Steiermärkischen Landesregierung, Fachabteilung Katastrophenschutz und Landesverteidigung, Občina Gornja Radgona, Stadtgemeinde Bad Radkersburg, Wasserverband Wasserversorgung Radkersburg

Ideja projekta je nadaljevanje sodelovanja in dolgoletnih skupnih aktivnosti uradnih institucij Republike Slovenije in Republike Avstrije na področju upravljanja z vodami, ki delujejo v okviru Stalne slovensko-avstrijske komisije za mejno Muro. Mejno Muro z izvedbo projekta vidno spreminjamo v reko, ki povezuje. Delovni paketi projekta obsegajo usklajene ukrepe za izboljšanje upravljanja voda in zmanjšanje poplavne ogroženosti - na strateškem nivoju izdelavo čezmejnega načrta upravljanja z vodami na Mejni Muri do leta 2030, na lokalnem nivoju izvedbo ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti. Ti ukrepi bodo podprti s ciljnimi obveščanjem javnosti in informacijsko kampanjo. Projekt stremi k trajnostnemu izboljšanju bivalnega okolja in življenjska položaja ljudi, ki živijo ob in na reki in tako spodbuditi skupnega življenja sosedov z obeh bregov Mure.

Skupni izziv, ob upoštevanju Vodne direktive (2000/60/ES) in Poplavne direktive (2007/60/ES), predstavljajo izboljšanje hidromorfološke situacije mejne Mure v smeri dobrega stanja, ter optimizacija upravljanja poplavne ogroženosti in povečanje ozaveščenosti prebivalstva o poplavni ogroženosti.

Cilj skupnih strateških premislekov je evalvacija I. 2000 izdelane načelne vodnogospodarske zasnove za mejno Muro ter že izvedenih ukrepov, kar bo osnova za izdelavo čezmejnega načrta upravljanja do leta 2030.

Projekt neposredno nagovarja nacionalne in regionalne nivoje odločanja s tem, da so v projektno partnerstvo vključene občine ter inštitucije, pristojne za upravljanje voda. Na lokalnem nivoju projekt prinaša neposredne koristi za lokalno prebivalstvo. Za trajnostni razvoj in izrabljanje vira (tudi kot ekosistem) mejne Mure je čezmejno sodelovanje nujno potrebno.

Akronim projekta: NaKult (1.624.332,55 EUR ESRR):

Vodilni Partner: ARGE Geopark Karawanken

Projektni partnerji: Občina Črna na Koroškem, Občina Prevalje, Občina Ravne na Koroškem, Občina Dravograd, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, RRA Koroška, regionalna razvojna agencija za Koroško d.o.o., Društvo Kulturni dom Pliberk/Bleiburg

UNESCO Geopark Karavanke se ponaša z bogato geodiverzitetjo. Do sedaj je registriranih 48 geo znamenitosti in 14 znamenitosti Geoparka. Geo znamenitosti ali splošno imenovane Geosites so geološko in geomorfološko pomembne in zanimive točke ali območja v naravi, ki lahko imajo poleg geološkega in geomorfološkega pomena tudi arheološki, zgodovinski, botanični, zoološki, kulturni ali tehnični pomen. Večina teh točk je dostopnih preko pohodniških poti, vendar niso primerno predstavljene in dostopne. Cilj projekta je zastaviti in uveljaviti celovito strategijo za valorizacijo, ponazoritev in izboljšanje zavedanja o bogati geodiverziteti Geoparka. Da bi ta cilj lahko dosegli, načrtujemo projektni partnerji skupen razvoj in opremo daljinske geo-pohodniške poti okrog Geoparka Karavanke. Ta bo omogočila znatno izboljšanje ozaveščenosti o geo- in biodiverziteti. Posamezne etape, ki bodo

pripravljene in predstavljene glede na lokalne vsebinske posebnosti, bodo združene v daljinsko pohodniško pot kot skupen produkt. Na in ob poti bodo urejeni majhni interpretacijski moduli - za različne ciljne skupine- ter različni programi in ponudbe. Ustvarjene bodo atraktivne izhodiščne točke in enoten sistem vodenja, ki bodo omogočili daljinsko pohodniško pot. Za posredovanje geodiverzitete kot tudi ostalih kulturnih in naravnih posebnosti na poti, so potrebni usposobljeni vodniki, ki jih bomo usposobili v okviru lastnega Geopark izobraževanja o čezmejnih posebnostih na podlagi dobro pripravljenih strokovnih podlag. Vse ključne informacije bodo posredovane z ustreznimi informacijskimi orodji. Dodatno bomo razvili posebne skupinske ponudbe, predvsem za šole v obliki Geopark doživljajskih kampov. Celoten produkt bo organiziran v okviru organizacijske oblike Geoparka Karavanke z njegovimi partnerji kot lastno upravljavsko orodje geodiverzitete. Vse aktivnosti se bodo izvajale v programskem območju v obeh jezikih.

Akronim projekta: NatureGame (2.257.677,63 EUR ESRR):

Vodilni Partner: F.S. Immobilienverwaltungs GmbH

Projektne partnerji: Naturfreunde Österreich Ortsgruppe Petzen, Obir Tropfsteinhöhlen GesmbH, Gemeinde Globasnitz, Občina Črna na Koroškem, Občina Prevalje, Podzemlje Pece, podjetje za razvoj turistične in muzejske dejavnosti, d.o.o.

Prostor Pece obsega senzibilno in zanimivo geodiverziteto v središču Geoparka Karavanke. Občutljivi naravni prostori, okoljske teme in klimatske spremembe so za prebivalstvo, v smislu obširne senzibilizacije v vsakdanu težko dostopne. Prav tako bo imel trend medijskega digitalnega razvedrila vedno večji vpliv, kar predvsem pri otrocih in mladostnikih vodi do zmanjšane obsega gibanja. Ta projekt bo pomembno prispeval k izboljšanju obeh pred tem imenovanih aspektov, v čezmejni doživljajskem prostoru gore Pece (Petzen). Na igriv, atraktiven način bo posredovana raznolika geodiverziteta tega prostora in njena povezava z globalnimi temami. Nadrejen projektne cilj je skozi atraktivno ponudbeno strukturo na področju "naravnega in geo doživetja" okrepiti občutljivost za naravne danosti v povezavi z atraktivnimi "rekreacijskimi ponudbami" in s tem omogočiti dostop širši javnosti. Mreža doživljajskih ponudb, pri katerih lahko posameznik izkusi geodiverziteto, okolje na igriv način in se na igriv način v njej giblje, bo kot glavni neposredni učinek poudarjala pomen Geoparka Karavanke. Pri tem bodo občutljiva območja (Natura2000) zavedno izključena iz uporabe, vsebine teh pa bodo posredovane na primernih krajih v neposredni bližini.

Geodiverziteta in njene vsebine, kot tudi potreba po pristočasnih aktivnostih v naravi, se ne končajo na nacionalnih mejah. Rezultati morajo biti na voljo širši javnosti. To bo zasledovalo cilj, ne preko podpornih položajev zaščititi območje, ampak preko prostorsko usmerjenega koriščenja in intenzivne izgradnje zavesti. Celotna s tem ustvarjena mreža izletniških destinacij se mora vključiti v okviru bilateralnega Geoparka Karavanke k upravljanju geodiverzitete in turizma.

Akronim projekta: SMART Tourist (833.617,07 EUR ESRR):

Vodilni Partner: GORENJSKI GLAS, d.o.o., Kranj

Projektne partnerji: Mohorjeva družba v Celovcu/Hermagoras Verein in Klagenfurt, xamoom GmbH

Namen projekta je, da se regijo kulturno-turistično predstavi in pozicionira, s težiščem na literaturi in da se razvije prepoznaven in edinstven turistični produkt. Bazo vsebinam daje geološka raznolikost Karavank, ki je številne literate navdihovala pri pisanju o krajinski raznolikosti, obmejni regiji, zgodovini in kulturi, ki je zaznamovala ijn navdihovala prebivalstvo. V regiji so se rodili in živeli tudi mednarodno poznani literati kot so Prešeren, Finžgar, Handke, Lipuš, Haderlap. Njihova dela so obogatila in zaznamovala ta prostor. Še več, predvsem literarna dediščina in prek meja regije priznani avtorji so pomembna konkurenčna prednost karavanske regije, kar pa je premalo poznano in upoštevano. S projektom bomo ubrali nove poti pri razvoju in umestitvi te regije, kot kulturno-literarne turistične regija, ki bo povezovala tradicijo in sodobnost (z uporabo digitalnih orodij).

Literatura bo postala predmet pohodov in turističnih paketov. S tem bodo literatura in ozadje njihovega nastanka, pa tudi pokrajinske in kulturne posebnosti, dostopne v edinstvenem okolju ter pokazana tudi edinstvenost pokrajine. Digitalna orodja, uporabljena na mobilnih napravah, bodo to v celoti omogočala in služila kot samostojni elektronski vodič. V delovnem paketu »Literatura zaznamuje« bomo ustvarili vsebine in le-te tudi digitalizirali (informacije o regiji, intervjuji z avtorji, fotoarhiv, knjige). V »Literatura gani« se bomo osredotočili na približevanje literarnih del ljudem, v povezavi s pokrajino in jih naredili širše dostopne. Pripravile in razvili se bodo literarne tematske poti in turistični paketi. Uporabile se bodo inovativne tehnološke rešitve. »Literatura razširja« ima za vsebino publiciranje zbranih informacij v digitalnem in tiskanem formatu (knjige in časopisne priloge, digitalne informacije). Trajnost bo zagotovljena s strateškim vključevanjem turističnih agencij, ki bodo to ponudbo prevzele v svojo ponudbo.